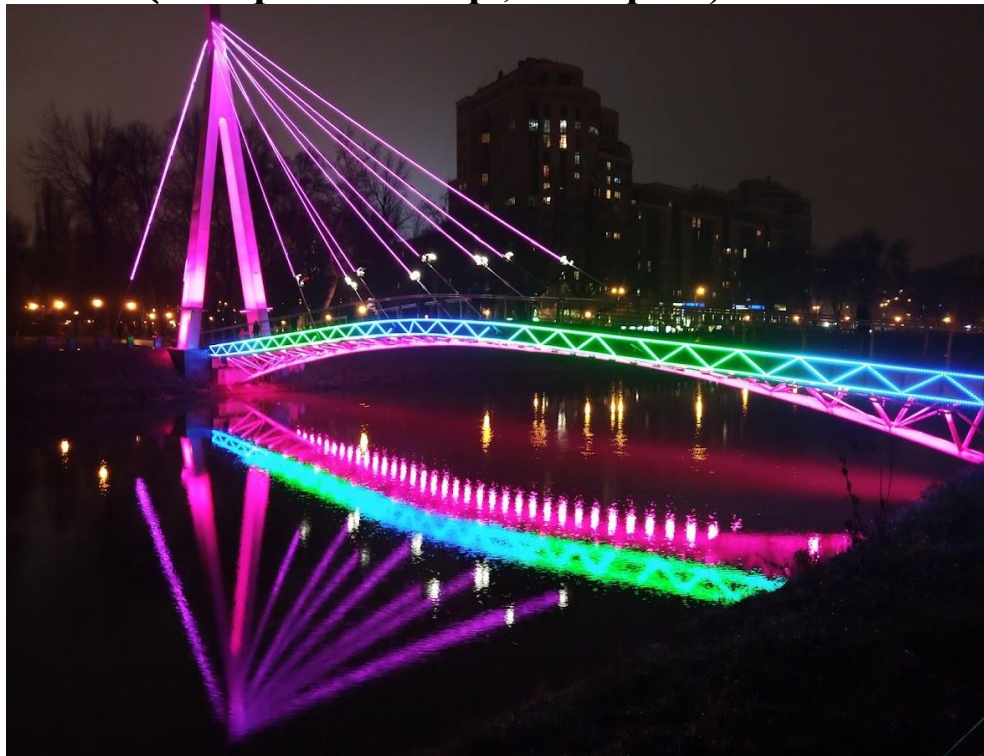

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

**Харків
2025**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Харків 2025

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди; **Л.І. Полякова** – к.і.н., доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **О.О. Зеленько** - к.е.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **І.К. Нестерчук** - к.г.н., доцент, Житомирський державний університет імені Івана Франка; **С. В. Гришко** - к.г.н, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **П.І. Лоцман** – к.г.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Ю.І. Муромцева** – к.е.н., доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **В.Д. Холодок** – к.наук з держ управління, ОКЗ "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму"; **Т.Г. Гуцан** – к.п.н., доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.С. Коптєва** – доктор філософії з природничих наук, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Географія та туризм: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (12 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2025. – 535 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму у світі й Україні, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі й Україні, перспективі післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 19.03.2025*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2025
© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2025

ЗМІСТ

Розділ 1. Нові виклики та тенденції в сучасній системі освіти України й світу	9
<i>Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Біланюк В. І., Мамчур О. І.</i> ДО ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ ОСВІТНІХ ВТРАТ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	9
<i>Слюта А. М.</i> ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ: МЕТОДИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ	15
<i>Левада О. М., Арсененко І. А., Непша О. В.</i> ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО КРАЇНУ ТА РЕГІОНИ ПРИ ВИВЧЕННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ	22
<i>Мірошніченко І. С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	26
<i>Іпатій А. В., Шука Г. П.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО НАВЧАЛЬНІ ШКІЛЬНІ ЕКСКУСІЇ	28
<i>Хорошев О. М.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК ЧАСУ	32
<i>Христова Т. Є., Філіппов В. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФЛОРБОЛУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Христова Т. Є., Полтавченко А. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ СИНЕРГІЧНОГО ПІДХІДУ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ВЕГЕТО-СУДИННОЮ ДИСТОНІЄЮ	40
<i>Гришко С. В., Фараджов М. М.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В У ВИКЛАДАННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	45
<i>Зав'ялова Т. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ҐРУНТОЗНАВСТВА СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	49
<i>Непша О. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ГЕОЛОГІЇ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	53
<i>Проценко А. А., Суханова Г. П., Сопотницька О. В.</i> СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	56
<i>Дорожко Г. І.</i> ГЕОГРАФІЧНИЙ СЕРВІС GOOGLE ПЛАНЕТА ЗЕМЛЯ В НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	59
<i>Гречка А. І., Левада Г. Д.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ «ПРИРОДОЗНАВСТВА»	63
<i>Сапога Л. М.</i> МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЄЗНАВЧИХ ЕКСКУРСІЙ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	67
<i>Yemelyanova Ye.</i> FORMATION CONTINUE ET STAGES DE PERFECTIONNEMENT PEDAGOGIQUE, LINGUISTIQUE ET CULTUREL	71
<i>Анастасєва О. А.</i> НАВЧАННЯ КРИТИЧНОМУ МИСЛЕННЮ НА КУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	79
<i>Галушка Л. С.</i> ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС КОНТРОЛЮ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	83
<i>Нешко С. І., Єгоркіна Д. М.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	85
<i>Байтерякова Н. Ю., Байтеряков О.З.</i> ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ	88

«ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО»	
<i>Belevtsov A.</i> DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	91
<i>Ковшара В. С.</i> РОЗВИТОК ІНШОМОВНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	97
<i>Rohalov A, Yemelyanova Ye.</i> NOWADAYS METHODS OF LEARNING PROFESSIONAL ENGLISH IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	104
<i>Skrypnyk A.</i> PECULIARITIES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO UKRAINIAN STUDENTS	110
<i>Radchenko Ye.</i> FOREIGN LANGUAGE AS AN ESSENTIAL TOOL FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT	116
<i>Semenenko S.</i> EDUCATIONAL CONDITIONS FOR LEARNING OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGES IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	122
Розділ 2. Природнича географія та науки про Землю	128
<i>Буднік С. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ ГІДРОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РІЧКИ РОСЬ	128
<i>Лужанська Т. Ю., Молнар-Бабіля Д. І., Лета В. В., П'ятка Н. С.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СВАЛЯВСЬКИХ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД ДЛЯ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	132
<i>Рудакевич І. Р.</i> ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ МІСТ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	142
<i>Коптєва Т. С.</i> КОЧУБІЙВСЬКИЙ РУДНИК ЯК СКЛАДОВА ПІДЗЕМНОГО ЯРУСУ ГІРНИЧОПРОМИСЛОВИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ	146
<i>Мельничук О. В., Лоцман П. І.</i> ЕВОЛЮЦІЯ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ УКРАЇНИ: ВІД ДАВНІХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ	150
<i>Цапенко М. О., Непша О. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ: НАСЛІДКИ ТА ЗАХОДИ АДАПТАЦІЇ	156
<i>Вінніченко О. М., Непша О. В.</i> АДАПТАЦІЯ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	160
<i>Малуєв М. М., Мешальніков І. О.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ОЗОНОВОГО ШАРУ	164
Розділ 3. Реалізація екологічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні.	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Павлов Н. А., Коваль О. В.</i> СПЕЦИФІКА ЕВТРОФІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВОДОСХОВИЩАХ ТА МЕТОДИ ЗМЕНШЕННЯ ЇХ ІНТЕНСИВНОСТІ	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Фір І.-З. Р.</i> ВОДНІ ОБ'ЄКТИ ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	172
<i>Питуляк М. Р., Питуляк М. В.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ШЕПЕТІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	175
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Унгер Я. В.</i> ЗЕЛЕНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ДОВКІЛЛЯ МІСТ	179

<i>Воловик В. М., Крук С. Л.</i> КОНЦЕПЦІЯ ЗВУКОВОГО ЛАНДШАФТУ У ГЕОГРАФІЇ	183
<i>Іванова А. О., Коптєва Т. С.,</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВБАСУ	186
<i>Клєщ А. А., Щетиніна В. Д.</i> ОЦІНКА ЩІЛЬНОСТІ ДОРОЖНЬО-СТЕЖКОВОЇ МЕРЕЖІ ЛІСОВОГО ЗАКАЗНИКА «ГРИГОРІВСЬКИЙ БІР» ЯК ІНДИКАТОРА РЕКРЕАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	190
<i>Байтеряков О. З., Мисько В. З.</i> НУМІЗМАТИЧНА ГЕОГРАФІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ МОНЕТ АФРИКИ)	195
<i>Коваль Д. О., Єніфанцев Д. Е., Непіша О. В.</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	200
<i>Осадчий М. Л.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОЦЕСИ ВІДНОВЛЕННЯ	203
<i>Поліщук В. О.</i> ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОМИСЛОВІСТЬ	207
Розділ 4. Реалізація соціально-економічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні	213
<i>Гукалова І. В.</i> ГІРСЬКІ ТЕРИТОРІЇ І ПРИКОРДОННЯ ЯК ОСОБЛИВІ ФЕНОМЕНИ У ПАРАДИГМІ ПРОСТОРОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	213
<i>Мошенський О. С.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	219
<i>Афоніна О. О.</i> СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	228
<i>Копос Р. З., Шука Г. П.</i> БЕРЕГІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ	235
<i>Муромцева Ю. І., Дараган А. О.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ 2014 РОКУ	240
<i>Шикіна О. В.</i> ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	249
<i>Олійник О. М., Солошенко О. М.</i> ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВА РЕАЛІЗАЦІЇ «МАРШРУТУ ПОСЛУГ З МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я»	253
<i>Гальчич І. П., Ярошенко А. О.</i> ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ	257
<i>Шикіна О. В., Кузнєцова О. В.</i> МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ	260
<i>Миронов Ю. Б.</i> РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗА УМОВ СТАЛОГО ТУРИЗМУ	265
<i>Гулюк П. П., Андрішко О. М., Кіптенко В. К.,</i> РЕАКЦІЯ МІКРОНАЦІЙ НА ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ ДО УКРАЇНИ	268

<i>Осадчий М. Л.</i> РОЛЬ ТРАНСПОРТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	273
<i>Власенко Р. П., Андрійчук Т. В.</i> ПОЗИЦІЯ ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	278
<i>Поліщук В. О., Осадчий М. Л.</i> ВПЛИВ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	285
<i>Мельничук О. В.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ГІРНИЧІЙ СПРАВІ: ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ	290
<i>Кінарейкін Я. Д.</i> МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ТУРИЗМІ	294
<i>Воропаєв О. В., Муромцева Ю. І.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЯ В СИСТЕМІ НАУК	297
<i>Прилуцька Т. Д.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНИМ ПОЛОЖЕННЯМ КРАЇН ТА РІВНЕМ ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	302
<i>Трегубова К. А.</i> СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У РЕГІОНІ	307
<i>Дзяпка А. М.</i> ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РІВНІ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕГІОНІВ	310
<i>Візіренко Н. О.</i> ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	313
<i>Гаврік Н. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ СВІТУ	316
Розділ 5. Тенденції розвитку туристичної галузі в Україні й світі	320
<i>Титаренко Л. М.</i> УКРАЇНА У СВТОВИХ ТРЕНДАХ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	320
<i>Арабаджі О. С., Донченко Л. М., Левада О. М.</i> ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	323
<i>Заставецький Т. Б., Заставецька Л. Б., Жуков Н. Ю.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО	326
<i>Фастовець О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СФЕРИ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	331
<i>Бойко З. В., Горожанкіна Н. А.</i> НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДІВ	334
<i>Мандрик І. П.</i> РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ	339
<i>Кудінова І. П.</i> ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИСТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	343
<i>Lysiana V.</i> ANWENDUNG DIGITALER ZWILLINGE IM TOURISMUS	347
<i>Молчанова К. К., Лупаренко С. Є.</i> ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ	359
<i>Бакало Н. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	362
<i>Степаненко К. В., Неїленко С. М., Криворучко М. Ю.</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА МІЖНАРОДНІ ГРАНТИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГОТЕЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	365
<i>Гурова Д. Д., Гурова М. М.</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС	367
<i>Стадницька Ю. Ю., Габа М. І.</i> АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ТУРИСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТУРИЗМУ	375
<i>Нестерчук І. К., Пір А. О.</i> ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	379

<i>Макар О. П., Кофлик В. М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ	383
<i>Безсмертнюк Т. П.</i> ВНУТРІШНІЙ ТУРИЗМ В АВСТРАЛІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	387
<i>Царик П. Л., Никорчук В. Р.</i> ПЕРЕДУМОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЧЕХІЇ	392
<i>Левченко І. В., Сокол М. В.</i> ЕКОТУРИЗМ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	399
<i>Пацюк В. С., Образцова В. О.</i> РЕГЕНЕРАЦІЯ ПРОМИСЛОВОГО МІСТА ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ (КЕЙС РОТТЕРДАМУ)	404
<i>Білоусова А. Ю., Удовичка С. О.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: ЛОГІСТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ	408
<i>Дворська І. В.</i> РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	411
<i>Безпалій О. Г.</i> СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ У ФРАНЦІЇ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ	415
<i>Михайлишин В. В.</i> ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ СТЕЙКХОЛДЕРНО-ОРІЄНТОВАНОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	419
<i>Смик О. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	425
<i>Усік А. Д.</i> ТУРИСТИЧНИЙ БРЕНДІНГ ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕРИТОРІЙ	429
<i>Сабрига М. В.</i> ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	431
<i>Балабуха Ю. О.</i> ПОВОЄННІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	435
<i>Бережний М. Д.</i> НОВИЙ ПОВОЄННИЙ ФОРМАТ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕСТОРАНІВ	438
 Розділ 6. Рекреаційно-туристичний потенціал України та його відновлення і використання	 442
<i>Гедін М. С.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ	442
<i>Маховка В. М.</i> РЕКРЕАЦІЙНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ	452
<i>Михайлюк О. Л.</i> МЕХАНІЗМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ	457
<i>Дутчак С. В., Мендришора Н.,</i> ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА: ЗМІСТ СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ (на прикладі селища Берегомет Вижницького району Чернівецької області)	462
<i>Паньків Н. М., Щока О. В.</i> ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ - ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ	471
<i>Герасимів З. М.</i> ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	477
<i>Прохорова Л. А., Бербері П. І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	479
<i>Муромцева Ю. І.</i> ВТРАТИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХАРКІВЩИНИ З 2022 РОКУ	482
<i>Куць С. О., Мариняк Я. О.</i> ОЦІНКА ЯКОСТІ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ПІДВОЛОЧИСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ)	492

<i>Паньків Н. М., Сукач Т. І.</i> РЕСТОРАННІ ЗАКЛАДИ ЛЬВОВА - ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖУ МІСТА	497
<i>Канський В. С., Дубень А. А.</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ВІННИЧЧИНИ	506
<i>Шелест Є. О.</i> ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ РЕГІОНУ	510
<i>Китайгородський Д. І., Мариняк Я. О.</i> МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	513
<i>Овчаренко В. В.</i> АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	517
<i>Водолага І. С., Корсакас Б. О.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЛТАВЩИНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ	521
<i>Матвієнко Я. О.</i> ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	524
<i>Мотуленко А. С.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ЕКОНОМІК ЧЕРЕЗ КУЛІНАРНІ ПОДОРОЖІ	527
<i>Толочко В. Є.</i> ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В ТУРИЗМІ РЕГІОНУ	531

УДК 911.3:352(477.87)

*Копос Роланд Золтанович,
магістрант 2 курсу
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія),
Щука Галина Петрівна,
д.пед.наук, професор,
професор кафедри географії та туризму,
Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II, м. Берегове*

БЕРЕГІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

Берегівська територіальна громада (ТГ) – міська ТГ України, яка входить до складу Берегівського району Закарпатської області. Її адміністративний центр – районний центр – м. Берегове. Площа громади – 255,6 км², населення (на момент формування, 2020 р.) – 44 128 осіб [4, с.25]. Вона утворена 12 червня 2020 р. відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Закарпатської області» [3].

До складу ТГ увійшло 18 населених пунктів: одне місто – Берегове та 17 сіл – Берегове, Бадалово, Балажер, Бене, Боржава, Вари, Велика Бакта, Галабор, Гать, Геча, Затишне, Кідьош, Оросієво, Мужієво, Четфалва, Чома, Яноші [3]. У липні 2022 р. було прийнято рішення про приєднання с. Затишне до території м. Берегова [1].

У межах ТГ, із врахуванням компактності розташування населених пунктів утворено 14 старостинських округів: Яношівський, Кідьошський, Гатянський, Бадалівський, Беянський, Боржавський, Варівський, Великобактянський, Галаборський, Гечанський, Мужіївський, Оросіївський, Четфалівський, Чомський [4, с. 17]. Місто Берегове, як адміністративний центр громади, не входить до складу жодного старостинського округу згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Берегівська ТГ розташована у південній частині Закарпатської області. На півночі вона межує з Мукачівською ТГ, Горондівською ТГ; на сході її сусідами є Великоберезька ТГ, Вилоцька ТГ; на заході – Великобийганська ТГ, на півдні – Угорщина (рис. 1).

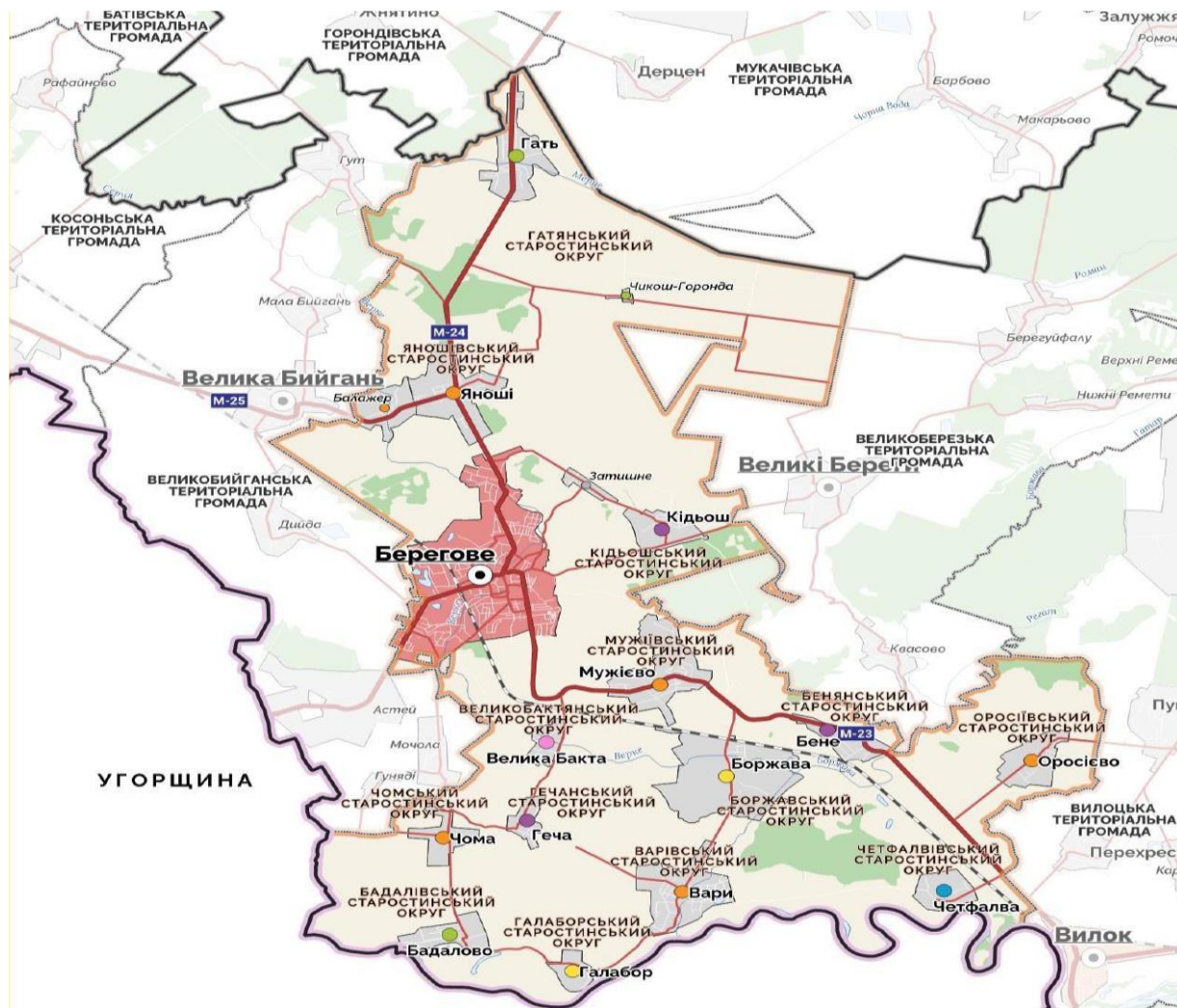

Рис. 1. Географічне положення Берегівської ТГ

ТГ характеризується середньою компактністю – витягнута з півночі на південь, має вигідне економіко-географічне розташування та чималий логістичний потенціал, адже її територією проходять два важливих європейські автошляхи: Е58 та Е81. Перевагою географічного розташування громади є близькість до міжнародних пунктів пропуску на україно- угорському кордоні («Лужанка – Берегшурань» та «Дзвінкове»). Берегівська ТГ межує з Угорщиною, що робить її привабливою для іноземних інвестицій та туристів.

Для населення ТГ характерні процеси депопуляції (рис. 2), які наразі частково компенсуються за ВПО. Станом на 1 лютого 2025 р. в громаді офіційно зареєстровано 5471 ВПО. Щільність населення громади станом на поч. 2023 р. становила 159 осіб/км², що більше ніж аналогічний показник Закарпатської області (98 осіб/км²) та трохи вищий, порівняно із відповідним показником Берегівського району (140 осіб/км²) [4, с.41].

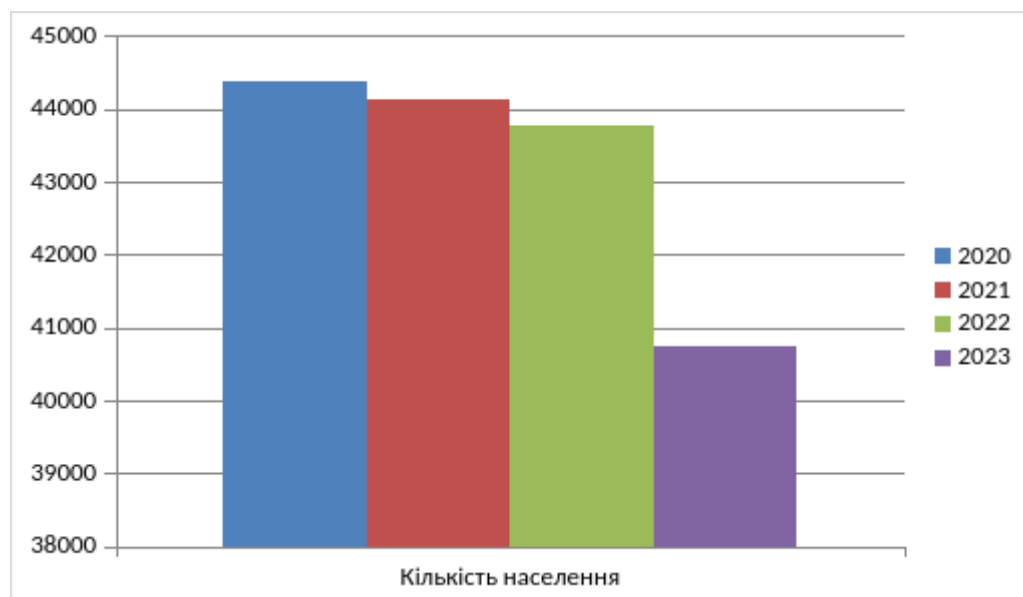

Рис. 2 Динаміка чисельності населення Берегівської ТГ (без урахування ВПО)

Джерело: складено авторами за [4].

Просторовий розподіл населення нерівномірний: більшість населених пунктів ТГ розміщені у межах її південної частини (рис. 1), а більшість населення проживає у м. Берегове (55,3%); 9 населених пунктів (53%) мають до 1 тисячі населення, ще в п'яти селах проживає до 2 тисяч осіб, і в двох (с. Вари і с. Гать) – по 2,5 тис. осіб. Найменш населене – с. Чикош-Горонда (48 осіб) [4, с. 42]. У національному складі переважають угорці. При цьому зазначена група здебільшого зосереджена у сільському ареалі громади.

Економіка Берегівської МТГ – поліфункціональна. Утім, все ж у її структурі вагоме значення має бюджетна сфера (рис. 3). Галузями, що визначають спеціалізацію економіки громади є переробна промисловість

(насамперед, харчопереробна, легка та деревообробна промисловість), а також торгівля (зокрема, роздрібна торгівля).

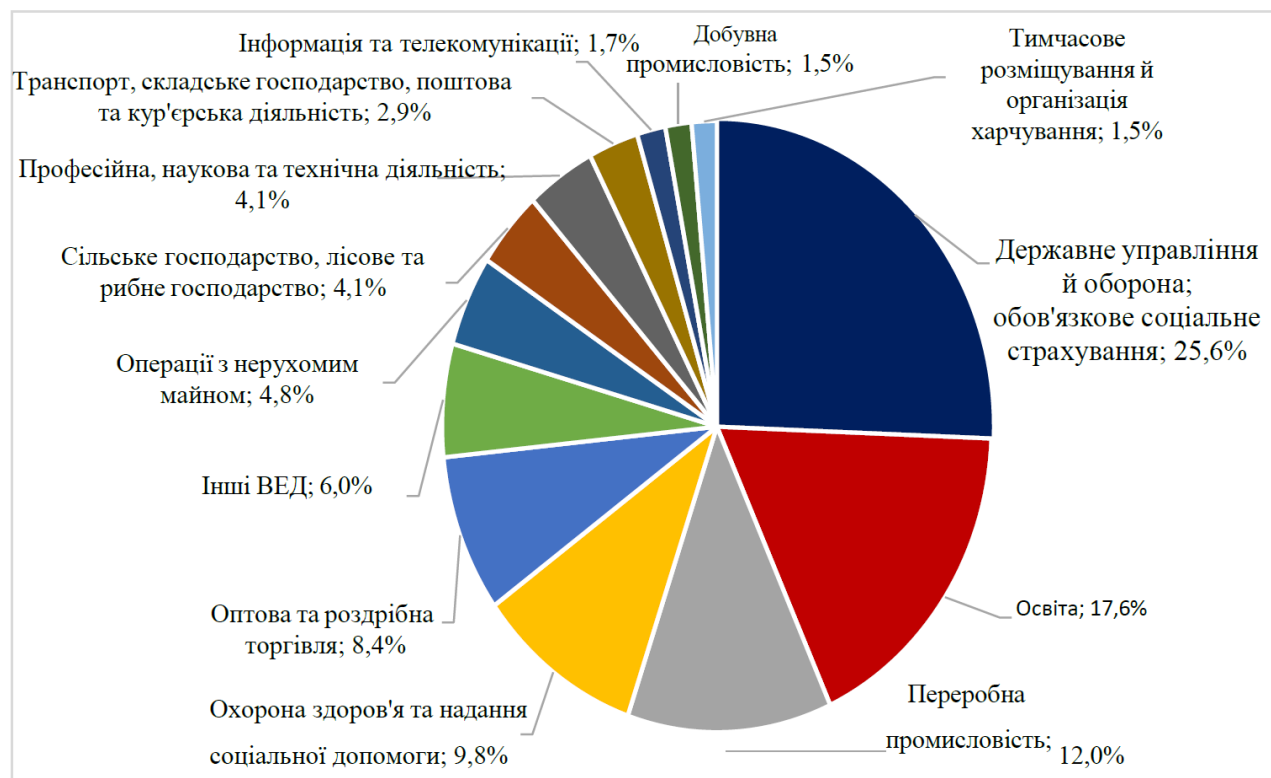

Рис. 3. Структура економіки Берегівської ТГ

Джерело: Профіль Берегівської МТГ [4].

Передбачається, що економічне зростання Берегівської ТГ в перспективі визначатиметься рівнем розвитку рекреаційно-туристичної сфери та транскордонною співпрацею.

За даними міської ради в громаді зареєстровано 2 344 суб'єкти господарювання, $\frac{3}{4}$ з яких – ФОП. В умовах війни суттєво знизився обсяг сплачених суб'єктами господарювання місцевих податків і зборів (-2,5 млн грн, порівняно із 2021 р.), а також внутрішніх податків на товари та послуги (-8,9 млн грн, порівняно із 2021 р.).

3 лютого 2022 р. на територію Берегівської ТГ релокувалися 9 суб'єктів господарювання: 8 юридичних осіб та 1 ФОП. 77,8% релокованого бізнесу – суб'єкти переробної промисловості, з них майже половина займаються виробництвом готових металевих виробів (крім машин і устаткування). Решту 22,2% релокованого бізнесу становили суб'єкти неспеціалізованої оптової

торгівлі. Це забезпечило зростання частки податкових надходжень у структурі доходів місцевих бюджетів у понад 1,5 рази [4].

Інвестиційна спроможність Берегівської ТГ досить висока (наявні 43 пропозиції), проте до цього часу Інвестиційний паспорт існує лише у вигляді проєкту, який вже потребує оновлення, актуалізації та затвердження.

Сьогодення розвиток Берегівської ТГ пов'язано з пошуком шляхів розв'язання проблеми демографічних втрат, активізації господарської діяльності, створення нових місць праці та залучення іноземних інвесторів, вирішення соціальних викликів (створення гідних умов проживання для внутрішньо переміщених осіб), нове прочитання туристичного потенціалу та його збереження й інтерпретація для світу.

Література:

1. З адміністративної карти Закарпаття зникне село Затишне: приєднали до Берегова. *Закарпаття онлайн*. 28 липня 2022 р. URL: <https://zakarpatya.net.ua/News/222020-Z-administratyvnoi-karty-Zakarpattia-znykne-selo-Zatyshne-pryiednaly-do-Berehova--> (дата звернення: 13.03.2025)
2. Котик Л.І. Львівська територіальна громада: суспільно-географічні аспекти розвитку. *Освітні й наукові виміри географії та туризму*: матер. III Всеукраїнської науково-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 17 квітня 2024 р.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. 238 с.
3. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Закарпатської області. *Розпорядження КМУ №712–р. від 12.06.2020* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/712-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 13.03.2025).
4. Профіль Берегівської МТГ. *Стратегія розвитку Берегівської МТГ на період до 2027 року*. 2023. 152 с.

Наукове електронне видання

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори.

**Відповідальний за випуск Зеленько О.О.
Комп'ютерна верстка: Тагільцева Н.В.
Коректор: Лоцман П.І.
Фото обкладинки Муромцева Ю.І.**

Ум. друк. арк. 26,75

Державний вищий навчальний заклад
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, 61002, вул. Алчевських, 29.